

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 7 Jild 4
2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 7 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент,

Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Abduxamidov Islombek

O‘ZBEKISTON AHOLISINING ROSSIYA FEDERATSIYASIDA MEHNAT
MUHOJIRLIGI TARIXI 10-18

Фарманова Гульнара Комилевна

ПОДНЯТИЕ МЕТОДИКИ АРХЕОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ НА ОБЩЕМИРОВОЙ
УРОВЕНЬ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ 19-24

Индиаминова Шоира Амриддиновна

РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРЫ И ИСКУССТВА В САМАРКАНДСКОМ СОГДЕ В ЭПОХУ РАННЕГО
СРЕДНЕВЕКОВЬЯ 25-29

Mirzakhdamova Dildora Zafarovna

XOTIN-QIZLAR BANDLIGINI TA‘MINLASHDA FARG‘ONA VILOYATIDA
IPAKCHILK ORQALI KASANACHILIK VA UY MEHNATINI RIVOJLANTIRISH 30-35

Ismoilova Parvina

TURKISTON MINTAQASIDAGI INSTITUTSIONAL O‘ZGARISHLAR: ROSSIYA KAPITALI UCHUN
KANALLARNING SHAKLLANISHI (19-ASR OXIRI - 20-ASR BOSHLARI) 36-41

Jomurodov Lazizbek Islomovich

O‘ZBEKISTONDA TERI-TANOSIL KASALLIKLARIGA QARSHI KURASH
JARAYONI 42-46

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна

ОСНОВНЫЕ ФАКТОРЫ, КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИЕ УСТОЙЧИВОЕ
РАЗВИТИЕ В СФЕРЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ 47-54

Yegamberdiyeva Xurshidaxon Alisherovna

VAGONLARDAN FOYDALANISHNING SIFAT KO‘RSATKICHINI OSHIRISHNI
TADQIQ QILISH 55-61

Mamadaliyev Ulug‘bek

JAHON TURIZMIDA TUROPERATORLIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH HOLATI 62-69

Jalilov Arslon Xoshimovich

ТЕМИР YO‘L TRANSPORTINING INNOVASION MUHITDAGI RAQOBATDOSHLIK DARAJASINI
BAHOLASH 70-75

Kamchibekov Farxod Olimjonovich

O‘ZBEKISTON HUDUDLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHDA MAXSUS
IQTISODIY HUDUDLAR VA KICHIK SANOAT ZONALARINING ROLI 76-82

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Djurayev Lukmon Narzullaevich

ZAMONAVIY O‘ZBEKISTON JAMIYATIDA YOSHLAR IQTISODIY MADANIYATINING
TRANSFORMATSIYALASHUVI 83-87

<i>Norkulov Ubaydulla Umarovich</i> MAHALLADA JINOYATLARNI ERTA ANIQLASHDA JAMOATCHILIK NAZORATINI KUCHAYTIRISHNING IJTIMOYIY-FALSAFIY MEKANIZMLARI	88-92
<i>Пулатов Шердор Нематёнович</i> ДОКТРИНА ЛЮБВИ АЛИШЕРА НАВАИ И МАХАТМЫ ГАНДИ	93-105
<i>Yusupov Murodali Sunnatovich</i> O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGIDA INNOVATSION TIZIMLARNI QO'LLASHNING IJTIMOYIY- FALSAFIY MASALALARI	106-110
<i>Suleymanov Sarvar Sunatullayevich</i> O'ZBEKISTONNING YANGI DAVRGA XOS BO'LGAN MA'NAVIY TEXNOLOGIYALARNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	111-116
<i>Shernazarov Ravshan Avazovich</i> SIYOSIY E'TIQOD: UNING TIZIMI VA FUNKSIYASINING FALSAFIY TAHLILI	117-122
<i>Nasrullayev Ravshanxon Sirojxonovich</i> VATANPARVARLIKNI IJTIMOYIY- MADANIY HODISA SIFATIDA AHAMIYATI.....	123-126
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Matkarimova Salomat Ko'ziyevna</i> ALISHER NAVOIY VA HAYDAR XORAZMIY: MUSHTARAKLIK VA O'ZIGA XOSLIK	127-133
<i>Tairova Maxfuza Abdusattorovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI MAMLUKATSHUNOSLIKKA DOIR RAMZIY VOSITALARNING TARJIMADA QAYTA IFODALANISHI	134-139
<i>Rahimova Maftuna</i> LISONIY BELGI VA ASSOTSIATSIYA	140-143
<i>Umaraliyeva Dildora Taxirjanovna</i> O'ZBEK LATIFALARI, ULARNING TASNIFI VA TO'PLASH BORASIDA OLIB BORILGAN TADQIQOTLAR	144-147
<i>Xursanov Nurislom Iskandarovich</i> O'ZBEK FRAZELOGIK BIRLIKLARINING PRAGMATIK TAHLILI	148-154
<i>Umarov Umidjon Akram o'g'li</i> RAMZ AXRETIPLARINING TASNIFLANISHI VA BADIY TAHLILI	155-159
<i>Облоқулова Шахло Асрор қизи</i> ЗАМОНАВИЙ ЖАҲОН АДАБИЁТИДА ТАОМ ДИСКУРСИ	160-164
<i>Nazarova Lola Maqsadilla qizi</i> KORPUS LINGVISTIKASI: BNC KORPUSINING FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI	165-170
<i>Umarxonova Dilafruz Murotjonovna</i> "MARDLIK" VA "QO'RQOQLIK" KONSEPTLARINING AKSIOLINGVISTIK TAHLILI	171-175
<i>Yunusova Ganjina Rustamovna</i> NAZMDA YO'L XRONOTOPINING BADIY-ESTETIK XUSUSIYATLARI	176-180
<i>Мусаев Файзулло Оманович</i> АРАБ ДУНЁСИДА "МАСАЛ" ИЛМИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА РИВОЖИ	181-186

<i>Ubaydullayeva Dilafruz Fazliddinovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILIDAGI "ANGER" VA "G'AZAB" ATAMALARINING ETIMOLOGIK VA LEKSIKOGRAFIK TAHLILI	187-192
<i>Narmuratov Zayniddin Radjabovich</i> FRAZEOLOGIK BIRLIKLAR KOMPONENTLARI TAHLILI VA ULARNING STRUKTURAVIY MODELLARI	193-196
<i>Masharipova Nargiza Otaxonovna</i> TARIXIY-BADIIY ASARLAR TARJIMASIDA DINIY VA TARIXIY SO'ZLAR TARJIMASI MUAMMOSI	197-201
<i>Икромова Нугина Ойбековна</i> ПСИХОЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА ЗАГЛАВИЯ ЛИТЕРАТУРНОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ	202-207
<i>Najmiddinova Mehriqul Najmiddin qizi</i> NEGATIVLIKNI IFODALOVCHI TEXNIKAGA OID TERMINLARNING QIYOSIY TADQIQI (INGLIZ VA O'ZBEK TILLARI MISOLIDA)	208-213
<i>Eshniyazova Maysara Beknazarovna</i> "NAZMUL JAVOHIR" ASARIDA G'OYAVIY BADIY POETIKA	214-221
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Саидов Ақром Акмалович</i> ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ЖАЗОНИ ИЖРО ЭТИШ СИЁСАТИ ҲАМДА УНИНГ НАЗАРИЙ АСОСЛАРИ	222-230
<i>Raimova Nargiza Doroyevna</i> TIJORAT MAXFIY MA'LUMOTLARINI HIMOYA QILISH: INTELLEKTUAL MULK HUQUQI SOHASIDAGI QONUNCHILIKNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI	231-237
<i>Умурзақов Жасурбек Қосимжанович</i> КРИПТО-АКТИВЛАР НОҚОНУНИЙ АЙЛАНМАСИ БИЛАН БОҒЛИҚ ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАР УЧУН ЖАВОБГАРЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	238-242
<i>Nurmatatova Noila Doniyorovna</i> KONSTITUTSIYAVIY SUDLOV ORGANI TOMONIDAN FUQAROLAR VA YURIDIK SHAXSLARNING SHIKOYATINI KO'RIB CHIQISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	243-248
<i>Muxammadjonov Jasurbek Jaxongir o'g'li</i> FUQAROLARNING TADBIRKORLIK BILAN SHUG'ULLANISH HUQUQINING XALQARO VA MINTAQAVIY HUQUQIY KAFOLATLARI	249-260
<i>Адилбаев Бекбосын Абатбаевич</i> FUQAROLIK-HUQUQIY ВАКИЛЛИК ТУШУНЧАСИ, МОҲИЯТИ ВА ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ	261-267
<i>Турсунбоев Сардор Муроджон ўғли</i> ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ТИЗИМИДА ТЕРГОВ ТУЗИЛМАЛАРИНИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	268-275
<i>Mukumov Bobur</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA GERMANIYA FEDERATIV RESPUBLIKASIDA TOVAR BELGILARINI HUQUQIY MUHOFAZA QILISH MASALALARI	276-282
<i>Nabiev Firuz Xamidovich</i> INTELLEKTUAL MULK SOHASIDAGI XALQARO HUQUQIY NORMLARNI O'ZBEKISTON	

RESPUBLIKASI QONUNCHILIGIGA IMPLEMENTATSIYA QILISHDA “MOSLASHUVCHANLIK” KONTSEPTSIYASINING O’RNI	283-289
---	---------

Калимбетов Ерназар

ГРАЖДАНСКИЕ ПРАВА В СФЕРЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПОНЯТИЕ, ВИДЫ И СОДЕРЖАНИЕ В КОНТЕКСТЕ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ	290-297
--	---------

Ibrohimov Azimjon Abdumotamin o'g'li

KORPORATSIYANI AMALDA BOSHQARUVCHI SHAHSLAR JAVOBGARLIGI	298-306
--	---------

Ходжаева Ширин

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ РИСКОВ, СВЯЗАННЫХ С ПРЕДДОГОВОРНЫМИ ОТНОШЕНИЯМИ	307-317
--	---------

Маматкулов Камолiddин Галабаевич

ТАҚИҚЛАНГАН ЭКИНЛАРНИ ЕТИШТИРИШ БИЛАН БОҒЛИҚ ЖИНОЯТЛАРНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА ИСБОТЛАНУВЧИ ҲОЛАТЛАР ВА УЛАРНИНГ АҲАМИЯТИ	318-323
---	---------

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

Nazarova Ra'no Sidiq qizi

HUQUQBUZARLIKKA MOYIL BO'LGAN BOLALARDA O'Z-O'ZINI NAZORAT QILISH KO'NIKMASINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	324-329
---	---------

Fayzullayeva Gulchexra Sharipboyevna

UMUMIY O'RTA TA'LIM MAKTAB O'QITUVCHISI KASB STANDARTINING MAZMUN TAHLILI	330-341
--	---------

Hamidova Laylo Kamildjonovna

OLIV PEDAGOGIK TA'LIMDA ARALASH O'QITISH MODELLARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI	342-346
---	---------

Ajiniyazova Sholpan Saparniyazovna, Uteniyazov Karimbay Kuanishbaevich

MAKTABDA KIMYOVIY MASALALARNI ECHISH BO'YICHA MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH SHAKILLARI	347-357
---	---------

Rasulova Dilafruzxon Sharobiddin qizi

GLOBAL PEDAGOGIK SAVODXONLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TALABALAR KOMPETENSIYASIGA METODIK YONDASHUVLAR	358-363
--	---------

Kenjaboyev Sharifjon Shuxrat o'g'li

INDIVIDUAL-KABIY RIVOJLANISH – PEDAGOGLIK KASBI TARBIYASINING AJRALMAS QISMI SIFATIDA	364-369
--	---------

Jalilov Umidjon Jahongirovich

OG'IR ATLETIKA MASHQLARINING AMALGA OSHIRISH USLUBIYATI	370-375
---	---------

Najmiddinova Gulnora Najmiddin qizi

OLIV TA'LIM TIZIMIDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MEKANIZMLARI	376-381
--	---------

Received: 30 June 2024
Accepted: 5 July 2024
Published: 15 July 2024

Article / Original Paper

THE EXISTENCE OF THE SCIENCE “PARABLE” IN THE ARAB WORLD EMBERGATION AND DEVELOPMENT

Musaev Fayzullo Omanovich

“Oriental” university, Teacher of the Department of Oriental languages

Email: fayzullomusaev@gmail.com

Abstract. Arab culture developed in ancient times in interaction with the cultures of other peoples of the Near and Middle East. In particular, the culture of the peoples of Ancient Egypt and the region between the two rivers (Mesopotamia - present-day Iraq and Syria), the culture of ancient Phoenicia, Palestine, Yemen, Iran and other peoples are not absent. Poetry, formed two centuries before Islam, has the character of semi-oral, semi-written literature. Among the Arabs, verbal creativity did not have a specific term at all. One of the most traditional forms of oral art is popularly called “parable” (plural “parables”), and it has a special place in Arab spirituality. This article provides detailed information about the origins and formation of the science of parables in the Arab world, as well as its great influence on Arabic literature.

Key words: parable, parables, literary poets, genre of parable, “al-Mufaddaliyyat”, “Kitab al-amsal”, “Kitab al-bayan wa at-Tabiyn”, “Al-Fakhir”,

АРАБ ДУНЁСИДА “МАСАЛ” ИЛМИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ ВА РИВОЖИ

Мусаев Файзулло Оманович

“Oriental” университети, “Шарқ тиллари” кафедраси ўқитувчиси

Аннотация. Араб маданияти қадим даврларда Яқин ва Ўрта Шарқдаги ўзга халқлар маданияти билан ўзаро боғланишда ривожланган. Жумладан, қадимги Миср ва Икки дарё оралиғи (Месопотамия - ҳозирги Ироқ ва Сурия худудлари) халқлари маданияти, қадимги Финикия, Фаластин, Яман, Эрон ва бошқа халқлар маданиятлари билан араб маданиятининг туташ жиҳатлари йўқ эмас. Исломдан илгари икки аср давомида шаклланган шеърийят ярим оғзаки, ярим ёзма адабиёт характериға эгадир. Арабларда оғзаки ижод умумлашган ҳолда муайян атамага эга бўлмаган. Оғзаки ижоднинг халқ орасида энг урф бўлган турларидан бири «масал» (кўпликада «амсал») деб аталган бўлиб, унинг ўрни араб маънавиятида алоҳида ажралиб туради. Мазкур мақолада араб дунёсида масал илмининг келиб чиқиши, шаклланиши, ҳамда араб адабиётига катта таъсир қўшганлиги ҳақида батафсил маълумотлар келтирилади.

Калит сўзлар: масал, амсал, адаб машоихлар, масал жанри, «ал-Муфаддалиийат», «Китаб ал-амсал», «Китаб ал-баён ва ат-Табийин», «Ал-фахир»

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I7Y2024N29>

Кириш. Асрлар давомида яратилган кўплаб махсус масал тўпламлари ва тадқиқотлар салмоғи ушбу адабий жанрга нақадар эътибор берилганини кўрсатувчи далилдир. Араб масал илмининг асосий диққат марказида ҳар бир муайян «масал»нинг келиб чиқиш тарихи ётади. Дарҳақиқат, тадқиқотчи агар муайян «масал»нинг келиб чиқиш макони ва тарқалиш доирасини, ҳеч бўлмаганда, тахминан тасаввур қилолмаса, уни маданият ҳодисаси сифатида ўрганиш имкониятиға эга бўлиши жуда қийин эди.

Ўтказилган маҳсус тек-ширишларга қараганда, Арабистоннинг шарқий ўлкаларида, Амман ва Нажд оралиғида, Бахрейн ва Фрот дарёси атрофларида келиб чиқиши ва тарқали-шига кўра «масал» жанри ёдгорликлари купроқ учрайди. Жоҳилия шоирларининг ҳам кўпчилиги ушбу ўлкалардандир. Шу сабабли бўлса керак, исломдан кейин масал тўпламларининг энг кўпи ушбу ўлкаларда яратилган. 660 йилгача бу ерда энг биринчи масаллар тўплами Сахар ибн Аййаш томонидан яратилган. Ат-Табарийнинг сўзларига кўра, Хира халқи бўлиб ўтган диққатга сазовор воқеалар ҳақида, ҳукмдорлар ҳақида ва шу билан бирга, халқ орасида тарқалган масалларни ёзиб боришган ва улар шаҳар ибодатхонасида сақлаган. Хира ҳукмдори ан-Нуъмон араб шеърларини ҳам ёзиб олишни буюрган. Қадим дунёнинг ҳикматли сўзлари, макол ва маталлар билағони Аксам ибн Сайфи ат-Тамимий (540-640) ҳисобланган ва унинг тилидан ўнлаб мақол ва маталлар кейинги асрларда тузилган тўпламлардан жой олган. Энг биринчи масал тўплами тузувчилари қаторидан ўрин олган Абид ибн Шариба (вафоти - 67 х.й.) эллик саҳифалик мақоллар тўплами тузган. Ушбу тўплам бизгача етиб келмаган бўлса-да, у ҳақда кейинги давр мақол тўпламларида зикр қилинади. Ал-Жоҳиз уни исломдан олдин яшаб ижод этган, деб таъкидлайди. Ҳозирги замон араб олимларидан Мухаммад Абу Суфа, яна Илаки ибн Карим (Карсам), Абу Умар ибн ал-Ала, аш-Шарқий ибн ал-Қутамий каби бир катор масал тўпламлари тузувчиларининг номларини зикр қилиб ўтади. Лекин уларнинг тўпламлари ҳам бизгача етиб келмаган.[1; 29 б] Ҳижрий II асрда Куфа ва Басра шаҳарлари масал тўпламлари тузишнинг марказига айланди ва унда яшаган ҳар бир ровий бу савобли ишга ўз ҳиссасини қўшди. Куфа шаҳрида адибларнинг икки мактаби шаклланган бўлиб, бири аш-Шарқий ибн ал-Қутамий (вафоти - 158 х.й.) бошчилигида тузилган «калбийя» мактаби бўлса, иккинчиси, кейинчалик ал-Муфаддал ад-Даббий раҳбарлигида тузилган «даббийя» мактабидир. Бу икки мактаб намояндаларининг қадимги масалларни келгуси замон кишиларига етказишдаги хизматлари каттадир. Аш-Шарқий ибн ал-Қутамийнинг шогирди, замонасининг йирик тарихчиси ва насаб олими Ҳишом ибн Муҳаммад ал-Калбий 150дан ортиқ асар яратган бўлиб, улардан олтитаси тўлиқ шаклда ва ўн биттаси парчалар шаклида бизнинг кунгача етиб келган. У тарихий асар ёзишдан ташқари, халқ оғзаки ижодининг турли жанрларида асарлар яратган. Унинг масаллар тўплами жуғрофий асосда тузилган энг қадимги асардир.

Адабиётлар таҳлили ва методология. Араб халқ мақолларини ўрганиш ўрта асрларга бориб тақалади. Бизгача етиб келган араб тилидаги энг қадимий мақоллар тўплами Муфаддал Даббийнинг (в. 784) “Амсал ал-араб” асари ҳисобланади. Ундан сўнг Муарриж Судусий, Абу Убайд Қосим, Абу Икрима Даббий, Муфаддал ибн Салама, Ҳамза Исбаҳоний, Абу Ҳилол Аскарӣ, Саъалибий, Воҳидий, Майдоний, Замахшарий ва ҳоказолар мақол жамлаш анъанасини давом эттиришди.

Европада араб халқ мақолларига бўлган қизиқиш XVI аср охирларида бошланди. 1591 йили Жоаннес Друсиус ўзинг “Aprophthegmata Ebraeorum ac Arabum etc” номли арабий мақоллар тўпламини нашр эттирди¹. Ундан сўнг Томас Эрпениус, Ж.Ҳамбраеус, Андреас Сеннерт, Т. Агнеллини, А. Галланд, Г.В. Фрейтаг,

¹ Биринчи нашр бизгача етиб келмаган. Иккинчи нашр 1612 йил.

С.А. Сторей [1; 13-20б] лар араб халқ мақол-ларини европа тилларига таржима қилишди.

XX асрга келиб, шарқшунослар араб халқ мақолларини Европа тилшунослиги қоидалари асосида ўргана бошлади. Араб тилшуносла-ридан М. Тавфиқ [2; 367 б], А.Исмоил, немис тилшуносларидан Р.Зел-хайм [1; 272, б], туркиялик арабшунослардан М.Жавдат [4; 191б], А.Булут [5; 115-271 б], ўзбекистон-лик шарқшунослардан А.Қаҳҳоров [6; 21б] лар ўзлари-нинг илмий тадқиқот ва изланишларида араб халқ мақоллари, мақолчилик анъанасининг ривожланиш босқичлари, уларнинг этимологияси ҳамда семантик хусусиятларини ёритиб берганлар.

Мазкур мақолада тарихий ва маданий (ҳар бир мавзу бўйича маълумот бериш), қиёсий (маълумотларни таққослаш) ва тизимли таҳлил (ахборотнинг назарий таҳлиллари) методларидан фойдаланилди.

Муҳокама. Бизнинг кунгача тўла ҳолатда сақланиб қолган масал тўпламларининг биринчиси 178 ҳ.й.да вафот этган ал-Муфаддал ад-Даббий қаламига мансуб «Китаб ал-Амсал» (Масаллар китоби)дир. Ушбу китоб 1300 ҳ.й.да Стамбулда ва 1327 ҳ.й.да Қохирада чоп этилган. Бундан келиб чиқадики, масал тўпламларини тузиш Уммавийлар сулоласи даврига мос келса-да, фақат Аббосийлар сулоласи даврида тузилган масаллар тўпламларигина бизгача етиб келган.Тарихчиларнинг кўрсатмасига кўра, ал-Муфаддал ад-Даббий 97-103 ҳ.й.лар оралиғида Куфа шаҳрида таваллуд топган ва кейинроқ Басра шаҳрига кўчиб келиб, ҳалифа саройига яқин кишилардан бири бўлиб қолган. Унинг «Китаб ал-алфаз» (Иборалар ҳақидаги китоб), «Китаб фи маъани аш-шиъри» (Шеър маънолари ҳақидаги китоб), «Китаб фи ал-аруд» (Аруз ҳақидаги китоб), «ал-Муфаддалиийат» каби асарлари билан бир қаторда «Китаб ал-амсал» ҳам адабий меросининг дурдонаси ҳисобланади. Ушбу китоб 218 та масални ўз ичига олган 88 та қиссадан иборатдир. Ҳар бири икки ёки уч масални ўз ичига олган бу қиссаларда ушбу масалларнинг мазмуни маълум бир тарихий ёки афсонавий воқеага боғлаб изоҳланади. Мазкур қиссаларсиз масалларнинг мажозий мазмуни очилмай қолади.

Натижалар. Масалан: тўртинчи қисса таркибида учта масал ажратилган, яъни:

Уларнинг кичиклари аччиқроғларидир- صَعْرُهُنَّ مَرْهَنٌ

Унинг кичиги аччиқроғидир- صَعْرُهَا مَرْهَانٌ

Уларнинг кичиклари ёмонроғидир- صَعْرُهُنَّ شَرْهَنٌ

Тўпламда кўпчилик қиссалар «заъиму» (айтадиларки, ҳисоблайдиларки) деган иборалар билан бошланиб, масални ўзини келтиришдан олдин «арсала ҳа масалан» ёки «заҳаба қавлуҳу масалан» (унинг бу сўзи масалга айланди) каби иборалар билан тугаган. Лекин баъзи бир қиссаларда асли масал юкорида зикр қилинган иборалар билан ажратилиб кўрсатилмаган. Эҳтимол бу тасодифдир ёки бу қадимий соми тилларда хурофотни масал доирасига киритганлари боисидандир. Масалан «хурофот ал хаййа ва ал-фаъс» (болта ва илон хурофоти)да ҳеч бир ибора «масал» деб ажратилмаган. Аммо келгуси давр масал тўпламларида қиссанинг охириги « кайфа уъавидука ва ҳаза асару фаъсика» (бу сенинг болтангнинг изи бўлса, мен қандай қилиб сенга қайтара-ман) жумласи ажратилиб кўрсатилган. Эҳтимол, бу ҳолат узун қисса ёки хурофот таркибида «амсол муъжаза»ларни ҳосил қилишга мисол бўлар. Лекин бу кам учрайдиган ҳолат, чунки ҳар бир қисқа масал эл ичида ўзининг қиссаси билан муомалада бўлмаган,

албатта, балки даврлар ўтиб, қисқа масал маъноси эл хотирасидан кўтарилгач, уларга сунъий равишда тўплам муал-лифлари томонидан янги қисса тўқилгандир. Ушбу тўплам ҳақида сўз юритар эканмиз, Абу Зайд ал-Ансорийнинг бу тўплам масалларини келтиришини қайд қилиниши бу масалларнинг ниҳоятда ҳаққонийлигини ва туғрилигини исботлайди, чунки ал-Ансорий бошка мактаб вакилидир. Ушбу тўпламдаги масалларнинг кўпчилиги Тамим қабиласи ва унинг атрофидаги қабилалар яшайдиган ўлкаларда дунёга келган (5,8,9,12,15,20,46-масаллар); баъзи қиссаларда ал-Мунозара қабиласи номи ва баъзиларида эса, ал-Мунозара билан ал-Ямама қабилалари ўртасидаги муносабатлар зикр қилинади.

III — IV асрларда Андалусия пойтахтида яшаб ижод этган Ибн Абду Раббиҳий ал-Андалусийнинг (вафоти - 328 ҳ.й.) «ал-Иқд ал-Фарид» номли китобининг IX қисми араб масалларига бағишланган. Унинг ушбу китобининг «ал-Жавҳарат ал-Ула» (Биринчи жавҳар) деб номланган қисми қуйидаги сўзлар билан бошланади; «Бизнинг гапимиз илм, адабиёт ва улар билан бир пайтда дунёга келадиган ва яшайдиган нодир ҳикматли сўзлар билан бошланади». Ибн Абду Раббиҳий ўзининг масал ҳақидаги фикрларини изҳор этгач, тўпламнинг асосий қисмини Расулуллоҳ (с.а.в)нинг масалга айланган қуйидаги иборалари билан бошлайди;

«Ўз аҳлингни тарк этма» لا تَرْفَعْ عَصَاكَ مِنْ أَهْلِكَ
 «Уруш алдамчиликдир» الْحَرْبُ خُدْعَةٌ
 «Ҳар бир ов эшак қорнида» كُنْ صَيْدًا فِي جَوْفِ الْفَرَأِ

Сўнгра –

«Ҳотамдан ҳам сахийроқ» اسخى من خاتم
 «Саҳбан бин Ваилдан ҳам сўзамолроқ» ابلغ من سحبان بن وائل

каби эркаклар номи иштирок этган масалларни, кейин -

«Дағғадан ҳам ахмоқроқ» احمق من دغّة
 «Басусдан ҳам фалокатлироқ» اشام من البسوس

каби аёллар номи ишлатилган масалларни, ундан кейин

«Қарғадан ҳам эҳтиёткорроқ» احذر من غراب
 «Илондан ҳам зулмкорроқ» اظلم من حية

каби ҳайвон номлари иштирок этган масаллар билан давом эттиради. Қолган масаллар «Сир сақлаш, ўз аҳлидан ажабланиш, қариндошлар ҳасади» каби бир қатор кичик мавзулар доирасига киритилган. Ибн Абду Раббиҳийнинг ушбу асари араб адабиётининг дурдоналаридан ҳисобланмиш "Китаб ал-баён ва ат-табйин", "Уйун ал-Ахбор ва Камил фи ал-луға" асарлари қаторида салмокли ўрин эгаллайди. Мазкур асар 1876, 1912, 1934 йилларда бир неча марта қайта чоп этилган.

Худди шу даврда 300.000 байт шеърни ёд билган, 44 та адабий ва илмий асарлар муаллифи Абу Бакр ибн ал-Анбарий (вафоти 328 ҳ.й.) яшаб ижод этган. Бу олим Қуръони Карим ва Ҳадиси шарифлар билимдони, наҳв, шеър, адаб илмининг соҳиби сифатида танилган. Унинг бизнинг эътиборимизни ўзига жалб қилган асарларидан бири «аз -Захир фи маъани калимат ан-нас» китобидир. Ушбу китобда 896 та масал бўлиб, улар бирор-бир тартиб ва низом асосида тузилмаган. Масалларнинг шарҳлари баъзи шеър ва ривоятлар билан тасдиқланган. Ушбу тўплам Ҳотим Солих ад-Дамин томонидан икки жилдда 1979 йил Бағдодда чоп этилди.

Нотиқлик санъати ва адабий танқид соҳасида илк фикрлар соҳиби, бир қатор асарлар муаллифи Абу Хилал ал-Аскарый (вафоти - 395 ҳ.й) ҳаёти ва ижоди ҳақида айтарли тўлик маълумотга эга эмасмиз. Унинг бизгача етиб келган бир қатор асарлари ҳақида Ёқут ар-Румий ва ал-Кифтийларнинг асарларидан биламиз. Ал-Аскарыйнинг бизгача етиб келган асарларидан бири «Жамҳарат ал-Амсал» булиб, у соф араб масалларини, жоҳилия ва илк ислом даври араблари ҳақидаги хабарларни ўз ичига олади. Тўпламнинг муқаддимасида айтиладики, «Масаллар ҳам ўзига хос алоҳида илмдир. Масални изчил билишга интилмаган одам уни ишлата олмайди». 3000 масални ўз ичига олган 28 бобдан иборат ушбу тўплам мақолларнинг биринчи сўзидаги биринчи ҳарфи бўйича алифбо тартибда тузилган.

Масалларнинг бу ўзига хос тартибда берилиши ас-Саалибийдан олдин ҳам, кейин ҳам кузатилмаган. Унинг тўпламидан бир намуна келтирамиз. Қуёш ҳақидаги масаллар:

«Қуёшдан ҳам яхшироқ» أَحْسَنُ مِنَ الشَّمْسِ

«Агар қуёш ботмаса тўлин ой кўринмайди» إِذَا الشَّمْسُ لَا تَغْرِبُ فَلَا طَلَعَ الْبَدْرُ

Шеърий парчалар: Абу Таммам –

*"Ҳар бири алоҳида тутулиш ўзи хунук ва лекин қуёшнинг ва
ойнинг бир вақтда тутулиши жуда ҳам хунук".*

و كل كسوف في الذراري شنة و لكنة في الشمس و البدر اشنع

Кўриниб турибдики, бирор-бир нарса ҳақида айтилган масалдан кейин кўпинча ўша нарса иштирокидаги шеърий парча берилган. Бу албатта, муаллиф меҳнатини мушкуллаштиради, лекин масал маъносини ёрқинроқ фаҳм этишга ёрдам беради. Ушбу тўплам Абду ал-Фаттох ал-Ҳалв томонидан 1961 йили Қоҳирада 600 саҳифада чоп этилган. Мазкур шоир ва адибнинг омма ва хосса тилида доимий муомалада бўлувчи қараткич ва тушум келишикларида ясалган бирикма шаклидаги масалларни ўз ичига олган «Симар ал-қулуб фи ал-мудоф ва ал-мансуб» асари диққатга сазовордир.

Арабларнинг қадимги масалларини ўрганишда ва уларни ҳозирги замон халқ мақоллари билан солиштиришда бизга кўмак берадиган асар Абу ал-Карим ал-Жаҳриманинг «ал-Амсал аш-Шаъбийяа фи қалби жазират ал-араб» номли тўпламидир. Чунки муаллиф ҳозирги замон халқ масалларини келтириб, уни қайси ҳолатда ва кимга нисбатан ишлатилишини тушунтиради ва ушбу масал маъносига мос келадиган қадимги араб масалини келтиради. Масалан, «Идриб ал-Аъйра ястаъдибу ал-Фаҳду» (эшакни ур, сиртлон одобга келади) Бу ҳозирги замон халқ мақоли бўлиб, ундан кейин шу маънодаги қадимги араб масалидан «Идриб ал-бариа ҳатта яътарифа ас-Саҳиму» (соғломни ур, токи касал тан олсин) масалини келтиради ёки «Ажҳалу мин Ҳимар» (зшакдан ҳам аҳмоқроқ) халқ мақолининг кетидан «Ажҳалу мин раъи даънин» (қўй подачисидан ҳам аҳмоқроқ) деган қадимги араб масалини келтиради. Ушбу тўпламда икки минг саккиз юз эллик иккита масал жамланган. Агар унга қадимги араб масалларини ҳам қўшиб ҳисобласа бу сон уч мингдан ошиб кетади. Тўплам 1383 ҳижрий йилда уч жилдда чоп этилган.

Хулоса. Классик араб тилшунослигидаги “масал” атамаси бир мунча кенгроқ тушунча бўлиб, у ўз ичига мақол, матал, идеомаларни ҳам олади. Яъни “масал” атамаси Г.Л.Пермяков таърифлаган «клише» га тўғри келади. Мураккаб клише энг умумий тушунча бўлиб,

муайян бир қолипда доимо такрорланувчи муқим сўз бирикмаларини англатади (фразеологизмлар, мақол ва маталлар, кичик масаллар, латифалар, топишмоқлар, эртаклар)

Масал бу ҳаётий кузатув ва тажрибалар асосида шаклланган, авлоддан авлодга ҳеч қандай ўзгаришсиз ўтадиган, ихчам, лўнда доно гап. Масал доим инсоннинг кўзи олдида туради. насиҳат қилади, буюради, қайтаради. унда учта асосий жиҳат бор лафзнинг қисқалиги (лўндалик); маънони етказиб бериш; гўзал ўхшатиш. Ҳар бир ўз тилига эга бўлган халқнинг асрлар давомида сайқалланган ўз мақол ва маталлари бўлади.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Рудолф Залҳаим. Ал-амсал ал-арабийя ал-қодима: маъа иътина хосс би китаб ал-амсал ли Аби Убийд. – Байрут-Лубнан, 1971. – С. 13-20.
2. Муҳаммад Тавфиқ. Ал-амсал ал-арабийя ва ал-аср ал-жаҳилий. – Байрут, 1988. – 367 с.
3. Муҳаммад Абу Суфа, 1987й., 29 б.
4. Muhammed Cevdet Ismail. Turk-Arap Darbimeselleri Uzerine Mukayeseli bir Arastirma. – Ankara Univer, 1976. – 191 s.
5. Ahmet Bulut. Arap Dili ve Edebiyatinda Emsal. – Istanbul Univer, 1984. – 115+271 s
6. Кахаров А.С. “Масал” в книге “Китаб ал-хайаван” ал-Джахиза: Автореф. дисс.. канд. филол. наук. – Т., 1993. – 21 с.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 7 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).